

GILLETTEOVA KLINIKA

(očima onih koji su kroz nju prošli)

„Klinika liječi pacijente. Zajednica skrbi podupire ljude."

I. Klinika

Sjećam se kako je moja majka pričala da je 1960-ih, kad me trebala roditi, klinika bilo malo, a bolnica je bila za bolesne; zato je izabrala najbolje mjesto koje je mogla da to učini: vlastiti dom, vlastiti krevet.

Čim sam se rodio, ondje je bila jedna žena, ona koju su zvali babica, i rekla je mojoj majci da sam ispao dobro – i da će me, ako me majka ne želi, ona odnijeti kući sa sobom.

Majka ju je ošinula pogledom. Ali babica možda nije znala da nikada neću pripadati samo jednoj ženi, nego svim ženama koje ću susresti; i dvadeset godina poslije otišao sam k njoj kući. Ja sam čovjek od riječi. Nisam je mogao razočarati.

Ovaj početak nije književna ironija, ni šala. Znači samo jedno: klinika je, kao mjesto, nova. Ne dolazi nam od Egipćana, ni od Asiraca ili Babilonaca. Ona je samo proizvod zdravstvenog sustava koji je od patologije napravio trgovinu, a od svojih lijekova marku.

Nikada nije nastojala zamijeniti bolnice, koje ostaju institucija; ipak je pacijenta uvijek navodila da vjeruje kako plaćanjem može dobiti više – najbolje.

Neka mjesta obavljaju funkciju. Druga postaju mogućnost.

Bio je to dan kad je u mojem gradu otvorena klinika: prva te vrste koja je mogla ponuditi potpun popis, kadar pokriti cijelu medicinu, barem onu osnovnu – medicinu običnih ljudi, da tako kažem.

Imenovana su tri primarijusa, oni koji su trebali izgraditi medicinsku strukturu. Nakon razgovora za zapošljavanje liječnika zatvorili su se u jednu sobu da razmijene mišljenja o tome kako obaviti odabir.

Ono što slijedi ne prenosim kao istinu, nego kao noir – ispričala mi ga je skupina prijatelja liječnika koji su upravo otišli u mirovinu iz talijanskog zdravstvenog sustava, a koji su ga znali pričati nama iz prodaje da nas nasmiju i da nam daju do znanja da i oni imaju svoje priče.

Priča koju osobno smatram dvorišnom pričom, jednom od onih gorkih šala kojima su sami liječnici govorili o drugim liječnicima – čudnoj i osebujnoj sorti kojoj više ne bih povjerio ni brigu o svojoj mački.

Zapisujem je ne kao presudu, nego kao portret toga koliko su nepovjerenja obični ljudi već nagomilali prema medicini koju više nisu osjećali svojom.

Pričalo se ovako. Najstariji od trojice – čovjek koji je radio i pod starim režimom – rekao je da će objasniti kako izabrati nove liječnike, po onome što je nazvao načelom broja tri.

Ako nađete liječnika koji mnogo razumije, pošaljite ga u opću praksu: ondje će, s iskustvom, na većinu pitanja odgovoriti sam.

Ako nađete one osrednje, sposobne, ali ne briljantne, stavite ih u operacijske sale: tako, kad otvore, vide što nađu i nauče to popraviti.

A onima koji malo razumiju, ili koji stignu s preporukom stranaka i s listama za raspoređivanje, dajte zadatke gdje – tako je išla okrutna šala – priroda gotovo sav posao obavi umjesto njih.

To je bila dvorišna inačica, naravno. I kao svaka dvorišna priča, manje govori o liječnicima nego o onima koji su je pričali: o tome koliko im je malo vjere ostalo.

I tako se rodila klinika. Njezino pravo iskustvo stvorili su pacijenti; i o njoj su govorili samo živi – oni koji su imali sreće, ne oni koje je pogodila nesreća. A kad se sve okrenulo nagore, klinika Sjevera – bilo koje države – predstavljala je bolji

dio: jer Sjever je oduvijek prizivao bogatstvo i industriju, a ondje plaćanje skrbi ostavlja dojam da je bolja.

Onda su zatvoreni kazneni azili i rodile su se psihijatrijske klinike – kasnije preusmjerene na neurološka stanja. Više se nisu liječili samo službeno proglašeni luđaci, nego i druge patologije.

II. Epilog

Klinika je zgrada. Zajednica skrbi nešto je više.

III. Stranica autora

Ovo djelo nije naručeno.

Nije prodano.

Nije nastalo u komercijalne svrhe.

Napisano je kako bi svjedočilo o vrijednosti rehabilitacije, ljudskog dostojanstva i odnosa među ljudima.

Jedina tražena naknada jest simbolični dolar – ne kao plaćanje za djelo, nego kao svjedočanstvo zajedničke predanosti kulturi skrbi, nade i odgovornosti.

Ferdinando